

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Машовець М.А., Науменко М.С.

Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті розглянуто та проаналізовано характеристики конкурентоспроможної особистості майбутнього фахівця дошкільної освіти. Визначено, що в умовах євроінтеграції набувають значення особистісні здатності до саморозвитку та самопроєктування, гнучкість, відкритість до пізнання нового, наявність яких, а також індивідуальна поведінка, характеризують конкурентоспроможність фахівця.

Ключові слова: конкурентоспроможна особистість, самопроєктування, саморозвиток, спрямованість особистості, компетентність, гнучкість.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Дитина дошкільного віку третього тисячоліття – нова особистість, на розвиток якої безпосередньо та опосередковано впливають різноманітні фактори сьогодення: соціальні, природні, екологічні, інформаційні, духовні, тощо.

Питання дошкільної освіти розглядаються сучасними науковцями та практиками в динаміці, на гуманістичних засадах особистісно-орієнтованої моделі партнерської взаємодії дорослих – батьків та дошкільних педагогів, причетних до питань дошкільного дитинства. Однак, аналіз реального процесу життєдіяльності дитячої спільноти в дошкільних навчальних закладах, центрах дитячого розвитку, свідчить про відсутність труднощі в реалізації завдань дошкільної освіти, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти (2012 р.), зокрема, врахування особистісних особливостей та індивідуалізації освітньої траєкторії кожного дошкільника. Відповідаючи на виклики сучасного суспільства, говоримо про концептуальні зміни в системі професійної підготовки майбутнього дошкільного педагога. Проблема якості професійної підготовки дошкільного педагога в вищому навчальному закладі обумовлена цими та рядом інших об'єктивних та суб'єктивних чинників, серед яких важливо зазначити зміни в системі сучасної освіти, зокрема, початкової [1, 2].

«Суть нової української школи полягає у переході від школи, де дітей напихають знаннями, до школи компетентностей XXI століття, школи для життя. Тобто вона буде давати не лише знання, а й знання з умінням їх застосовувати. Це вимагає нового змісту освіти, нових методик викладання вчителів і нового освітнього середовища», – наголошує міністр освіти Л. Гриневич у виступах перед широкою педагогічною громадськістю, презентуючи основні ідеї концепції нової української школи.

Процеси змін у початкових ланках освіти – дошкільній та початковій – взаємообумовлені та взаємодіючі та спричиняють перегляд концептуальних засад професійної підготовки майбутніх педагогів. Фахова підготовка майбутніх педагогів розглядається як особистісне надбання та ціннісні здобутки кожного, хто ставить собі за мету стати конкурентоспроможним педагогом та реалізувати завдання дошкільної освіти.

Однак, співвіднесення себе з еталонами фахівця в галузі освіти частіше за все відбувається в педагога стихійно, адже не визначено орієнтири професійного розвитку, не вивчено зміст етапів професійного становлення. Через питання професійного становлення набуває особливого значення питання особистісного розвитку, адже сама особистість учителя розглядається як найголовніша в ряді професійних засобів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У вітчизняній науковій літературі визначено значну кількість понять, що характеризують певний рівень розвитку особистості педагога, який здатний до ефективної реалізації педагогічних завдань на тому чи іншому етапі професійного становлення. Серед них «професійна компетентність», «професійна зрілість», «лідерство-служіння», «конкурентоздатність», «конкурентоспроможність».

Характеризуючи кожне з понять, можемо визначити найбільш яскраві особливості, притаманні саме даному з кількох. А. Маркова вважає, що професійно компетентна людина та, яка:

- успішно розв'язує завдання навчання й виховання, готує для суспільства випускника з бажаними психологічними якостями;
- задоволена професією;
- досягає бажаних результатів у розвитку особистості;
- має й усвідомлює перспективу свого професійного розвитку;
- відкрита для постійного професійного навчання;
- збагачує досвід професії завдяки особистому творчому внеску;
- соціально активна в суспільстві;
- віддана педагогічній професії, прагне підтримувати навіть у складних умовах її честь і гідність, професійну етику;
- готова до якісної та кількісної оцінки своєї праці, umie сама це робити.

Зазначимо, що становлення педагога в особистісному та професійному плані відбувається до статню тривалий період: у процесі навчання за обраним фахом, під час самостійної педагогічної професійної діяльності після завершення навчання та протягом усієї професійної життєдіяльності. Становлення особистості молодого фахівця пов'язується з формуванням у нього професійної позиції – визначення свого становища в системі відносин із колегами й дітьми. Традиційно кож-

на освітня установа використовує власні технології підтримки професійного становлення педагога, що, як свідчить досвід практиків, проходить у п'ять етапів [8]. Але, якщо в період навчання в університеті цей процес відбувається як групова чи командна діяльність, то в період самостійної професійної діяльності, в більшості, як процес саморозвитку й самовдосконалення. Крім того, для збереження високого професійного статусу (конкурентоспроможності) неабияке значення має співпраця з колегами. Отже, процес здобуття фаху в вищій школі ми розглядаємо як простір набуття компетентностей, освоєння технологій самореалізації та самопроєктування задля формування первинної конкурентоспроможності.

Відтак, активізуються пошуки відповіді на запитання «Які умови необхідно створити для розвитку та самореалізації особистості? Як формувати конкурентоспроможність педагога?» ще на етапі здобуття фаху майбутнім педагогом.

Система професійної підготовки передбачає, перш за все, процес і результат якісного засвоєння галузевих знань в єдності з індивідуальною творчою самореалізацією, формування світогляду й інших якостей особистості, характерних для конкурентоспроможного працівника. Власне, освоєння особистісного творчого потенціалу (необхідно для самостійного вироблення нових знань і навичок в разі виникнення в них потреби за життя) та формування навичок самоосвіти (це необхідно для самостійного освоєння нових знань і навичок, вироблених іншими), до чого особистість має бути психологічно готова (тобто її особиста культура почуттів, культура уваги, особистісна культура мислительної діяльності), все більшою мірою виступають в ролі безпосередніх показників професійної зрілості людини, її професійного розвитку.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить, що проблема конкуренції та конкурентоспроможності знаходить певне відображення в роботах зарубіжних та вітчизняних науковців, виконаних у розрізі філософських, соціологічних та економічних наук: праці В. Андреева, Л. Дудко, Т. Слівіної, Р. Фатхутдінова, С. Хазової, Д. Чернілевського та ін.

Психологічні основи розвитку інтегральних характеристик конкурентоспроможної особистості досліджували В. Андреев, Є. Охотський, Т. Ткаченко, Р. Фатхутдінов та ін.

Окремі аспекти пошуку психолого-педагогічних шляхів формування конкурентоздатності особистості розкриті в роботах Л. Карамушки, Л. Мітіної, В. Халілової, Г. Юрчинської, а отже потребують ще ґрунтовного наукового дослідження.

Наукові пошуки в цій проблемі проводять відомі українські вчені: В. Андрущенко, І. Бех, В. Бондар, Л. Вовк, С. Гончаренко, І. Зязюн, С. Максименко, О. Падалка, О. Савченко, О. Шпак та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми формування конкурентоспроможності майбутнього дошкільного педагога в умовах євроінтеграції. Поняття конкурентоспроможності на сьогодні вивчено недостатньо детально саме з позицій євроінтеграції. Нагальним завданням виступає потреба вивчення особливостей формування конкурентоспроможності майбутнього дошкільного педагога на етапі само-

стійної виробничої діяльності у статусі молодого спеціаліста. Крім того, конкурентоспроможність не вивчається в аспекті реалізації вимог сучасності, зокрема, задоволення запитів споживачів освітніх послуг. Л. Карамушка [4] підкреслює, що для ефективного реагування на освітні запити суспільства в сучасних умовах, вищі навчальні заклади мають відповідати таким вимогам:

а) бути відкритими системами, враховувати зміни, що відбуваються в соціальному середовищі;

б) швидко адаптуватися до нових змін у суспільному розвитку та трансформувати їх у новий зміст навчання, нові освітні й інформаційні технології, нові стратегії взаємодії між учасниками освітнього процесу, нові психологічні характеристики учасників такої взаємодії;

в) бути організаціями, що постійно навчаються та характеризуються: стратегічним мисленням і баченням майбутнього; сильною корпоративною культурою; командним принципом роботи й вільним обміном інформацією;

г) функціонувати на засадах гуманістичного менеджменту, враховуючи специфіку діяльності (навчання, виховання й розвиток особистості майбутнього фахівця).

Об'єктом дослідження є студенти Київського університету імені Бориса Грінченка Педагогічного інституту спеціальності «Дошкільна освіта» освітнього рівня «Бакалавр» та освітнього рівня «Магістр».

Предметом нашого дослідження стали окремі психолого-педагогічні аспекти професійної освіти майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищій школі.

Формування цілей статті. Цілі статті – висвітлення проблеми професійного самопроєктування майбутніх фахівців та визначення основних засобів реалізації педагогічних умов формування конкурентоспроможних фахівців дошкільної освіти в умовах євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Ми виходили з того, що час студентства є найсприятливішим віковим періодом для формування пізнавального стилю, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, особистісної культури психічної діяльності, виділення в потоці подій життя часу і сили для особистісного розвитку, долаючи інколи негативні суб'єктивні фактори (самовдоволення, байдужість, закріпачення). У цей період формуються моральні установки й ціннісні орієнтації, що відрізняє кожного зі студентів. Як зазначають сучасні науковці, психологічним фундаментом розвитку особистості майбутнього фахівця в галузі дошкільної освіти є такі базові характеристики, як особистісна педагогічна спрямованість, гнучкість, відкритість до нового [7].

Зазначимо, що якість освітньої діяльності студентів та набуття ними конкурентоспроможних здатностей залежить також і від компетентності й професіоналізму викладачів, які вибудовують взаємодію зі студентами на дослідницьких та практично орієнтованих засадах. Як зазначають П. Перепелиця та В. Рибалко [6] для продуктивної діяльності у вищій школі, що є підґрунтям конкурентоспроможності, варто створити: високу мотивацію навчальної діяльності студента (чітка вираженість мотивів, як моральних, так і матеріальних, спонукає майбутнього фахівця думати,

будувати плани, діяти); спеціально розроблений зміст і форми організації навчання та відпочинку, спрямованих на формування умінь партнерства; сенситивність соціальної ситуації розвитку, що активізувала б взаємозв'язок духовних і матеріальних потреб у майбутнього фахівця; творчий характер спільної та індивідуальної діяльності в навчанні.

У дослідженні Карла О'Делла і С. Джексона Грейсона підкреслено необхідність важливості саморозвитку таких якостей, як активність, наполегливість, старанність, та «...потреби в перемозі».

Отже, розвиток конкурентоспроможної особистості – це розвиток рефлексивної особистості з позитивним психоенергетичним потенціалом, здатної організувати, планувати свою діяльність і поведінку в динамічних ситуаціях, особистості, яка володіє новим стилем мислення, нетрадиційними підходами до розв'язання проблем, адекватним реагуванням у нестандартних ситуаціях [5].

Л. Мітіна розробила спеціальну психологічну технологію з метою розвитку конкурентоспроможності. Ця технологія спрямована на перетворення зовнішніх детермінант на внутрішню позицію особистості, що об'єднує мотиваційну, інтелектуальну та поведінкову складову.

Порівняємо два підходи до застосування технологій формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах євроінтеграції.

Перший передбачає партнерську взаємодію в освітньому просторі на рівні «викладач – група студентів – студент», другий спрямований на активізацію самопроєктування набуття професійних компетенцій в процесі набуття фаху.

Охарактеризуємо перший підхід. Важливо починати зі студентами першого курсу в аудиторній та позааудиторній роботі. Першокурсники Педагогічного інституту проходять адаптивні тренінги та вивчають інтегровану навчальну дисципліну «Університетські студії», що складається з трьох модулів: «Я – студент», «Лідерство-служіння» та «Вступ до спеціальності». Така взаємодія у тристоронніх зв'язках допомагає першокурсникам ефективно пройти етап переходу до іншого соціального статусу – студентства та спрямована на:

– Зняття страху: допомагає перебороти невпевненість у власних силах. (Люди вчаться на своїх помилках і знаходять різні шляхи вирішення проблем).

– Авансування успішного результату: допомагає викладачу висловити тверду переконаність у тому, що група або кожен студент обов'язково впорається з поставленим завданням. Це, в свою чергу, надає впевненості студентам у своїх силах і можливостях. (Я навіть не сумніваюсь у позитивному результаті).

– Прихований інструктаж дитини про способи і форми здійснення діяльності. Допомагає уникнути поразки. Досягається шляхом побажання. (Можливо краще почати з...; виконуючи роботу, не забудьте про...).

– Внесення мотиву. Показує дитині заради чого, кого здійснюється ця діяльність, кому буде добре після виконання. (Без твоєї допомоги твоїм друзям не впоратись...).

– Висока взаємооцінка окремих досягнень. Допомагає емоційно пережити не результат в цілому, а досягнення результату якоїсь окремої частини роботи. (Найбільше мені сподобалось у твоїй роботі...; найбільше тобі вдалося...).

Таким чином розвивається потреба самостійно здійснювати або вносити пропозиції до здійснення планів й намірів щодо самоорганізації своєї діяльності в освітньому процесі.

Така взаємодія сприяє виникненню необхідності реалістичного осмислення себе. Важливо знати не лише свої позитивні якості, а й негативні, зрозуміти, які професійні властивості формуються під час навчальної діяльності, прагнути самореалізації, самовдосконалення, усвідомлювати поставлені перед собою цілі та завдання й успішно їх розв'язувати.

Характеризуючи другий підхід, вказуємо на активізацію самопроєктування набуття професійних компетенцій в процесі освітньої діяльності.

Для успішного самопроєктування в сьогоденні та удосконалення його змісту в майбутньому вважаємо доцільним використання у роботі зі студентами методу цілеспрямованого пошуку рішення, розкриваючи алгоритм дій через слово-підказку «FORWARD».

F	Focus (Фокус)	Фокусування на бажаних змінах
O	Outcomes (Бажаний результат)	Опис у деталях бажаного результату
R	Realized (Досягнуте)	Опис уже досягнутих результатів
W	When (Коли)	Коли досягався схожий результат
A	Action (Дія)	Маленький крок уперед
R	Results (Результат)	Оцінка досягнутого результату
D	Desire (Бажання)	Остаточний опис подальших бажаних змін

Подаємо короткий опис кожного кроку:

1. Фокус на тому, що Ви хочете змінити в собі

Визначити причину виникнення бажання щось змінити: подолання проблеми або примноження чогось позитивного. На першому етапі алгоритму методу цілеспрямованого пошуку рішення ви ставите запитання на зразок:

Як би Ви хотіли змінитися?, Що саме Ви б хотіли змінити?, Що є причиною такого бажання?, Як теперішня ситуація на Вас впливає?

2. Детальний опис бажаного результату

Далі Ви визначаєте, які саме позитивні зміни мають відбутися у процесі. Важливою передумовою успіху будь-якої діяльності є точне знання того, чого хочуть досягти. Коли люди починають розповідати, яких змін прагнуть, вони часто хвилюються та сповнюються сподіваннями, а це заважає зосередитися. Фокусування на конкретних позитивних цілях є початком процесу змін. На цьому етапі ви ставите такі запитання: Як Ви хочете, щоб змінилася ситуація?, Чого Ви прагнете досягти?, Що зміниться, якщо позитивний результат буде досягнутий?, Як зміниться Ваша поведінка?, Як інші помітять, що справи покращились?, Які це матиме переваги?

3. Описання вже досягнутих результатів

Третім кроком часто є детальний розгляд того, що вже досягнуто. Часто це має значні по-

зитивні ефекти, як: надихає на подальші дії через пошук дієвих методів досягнення прогресу. Для цього етапу характерними є запитання: Які результати вже досягнуті?, Що цьому допомогло?, Що було ефективним до цього?

4. Коли в минулому Ви досягли успіху?

Наступний крок передбачає ідентифікацію певних ситуацій у минулому, коли був досягнутий успішний результат. Треба відповісти на такі запитання:

Що пішло добре в даній ситуації?, Чим відрізнялася ця ситуація?, Що сприяло покращенню ситуації?

5. Дія: маленький крок уперед

Далі звертаємо увагу, як попередня ситуація може бути корисною зараз. Інколи це називають «прокладанням містка між успіхом у минулому та теперішнім успіхом». Рух невеликими кроками має кілька переваг: це безпечніше – якщо не спрацює, то втрати будуть меншими; це додає позитиву, шляхом маленьких досягнень можна визвати дивовижний ефект – одне незначне покращення може несподівано призвести до більш значних змін на краще. На цьому етапі корисними є такі запитання: Що Ви відчули, коли ми обговорювали значущість цієї ситуації?, Який маленький крок уперед Ви здатні зробити?, Як Ви знатимете, що цей крок був результативний?

6. Обмірковування досягнутих результатів

Необхідно сфокусуватися на досягнутому результаті. Така посилена увага до покращення допоможе Вам помітити навіть найменші позитивні зміни. Відчуття, що Ви рухаетесь уперед, стимулює подальший позитивний прогрес. По-перше, це підтверджує, що Ви знаходитеся на правильному шляху. По-друге, стає зрозуміло, що є ефективним, тому простіше вибрати, які наступні кроки робити. Треба дати відповіді на такі запитання: Що йде на краще?, Що допомогло?, Що конкретно Ви зробили, що принесло результат?

7. Остаточо окреслити бажаний результат

Перевагами постійного уточнення бажаних для суб'єкта результатів є мотивація – пам'ятаючи, чому ти прагнеш змін, ти постійно підживлюєш мотивацію їх досягнення; уточнення – дозволяє коректувати цілі, беручи до уваги певні нові моменти чи нове розуміння ситуації; доцільність – убезпечує від виконання непотрібної роботи. Може допомогти усвідомити, що Ви зробили вже достатньо, і більше нічого не треба змінювати. Запитаннями для цього етапу можуть бути: Які подальші зміни Вам потрібні?, Коли Ви знатимете, що зроблено вже достатньо? [3].

На першому етапі нашого дослідження для з'ясування розуміння сутності само проектування у формуванні конкурентоспроможності, ми провели анкетування студентів 1-го, 4-го та 5-го курсів спеціальності «Дошкільна освіта».

Питання в анкетах для кожного курсу були орієнтовані на наявний на даний період навчання освітній досвід студентів.

Аналіз результатів анкетування студентів 1-го курсу дозволив зробити висновок про те, що на цьому етапі у студентів немає повного розуміння того, як вибудовується освітній процес, є сумніви щодо правильності вибору професії. Більшість першокурсників вважають, що навчання в університеті – це аудиторні години

і нові знайомства. Вони недостатньо ознайомлені з різноманітністю студентської діяльності не тільки в аудиторіях, а й за їхніми межами. Також, на першому курсі студенти не усвідомлюють важливості та відповідальності обраної ними професії. Більшість орієнтована на бажання працювати з дітьми, «розважати» їх, гратися з ними. Невелика кількість відповідей засвідчила розуміння студентами того глибокого значення професії вихователя, яке полягає у відповідальності за формування особистості дитини, адже від цього залежить те, якими виростуть їх вихованці та майбутні країни в цілому.

На 4-му курсі студенти чітко розуміють роль та значення обраної професії, планують своє недалеке й віддалене професійне майбутнє. Загалом студенти позитивно оцінюють організацію процесу навчання, проте є певні побажання щодо його вдосконалення через поєднання ними навчання з роботою в закладах дошкільної освіти. Серед побажань професійно значущою є пропозиція проаналізувати наступність викладання дисциплін в коледжі і в інституті, адже є дисципліни, що повторюються, на думку студентів. За зовнішніми ознаками така пропозиція є важливою, однак, не відображає внутрішньої суті проблеми, що свідчить про недостатній рівень розвитку компетентності на етапі переходу з однієї освітньої програми на іншу. Дотичною до проблеми є наступна пропозиція – організація дозвілля студентів за межами навчання. Вважаємо, що вона також характеризує недостатню професійну спрямованість майбутнього дошкільного педагога.

Студенти не ставлять високих професійних цілей, але більшість планує працювати в обраній сфері.

Вступ до магістратури обумовлений бажанням отримати повну вищу освіту. Більшість студентів четвертого курсу переконана: щоб бути успішними людьми, необхідно весь час займатися самоосвітою, саморозвитком і самовдосконаленням. Це говорить про те, що вони усвідомлюють залежність успіху в майбутньому безпосередньо від роботи над собою.

Магістранти ставлять перед собою наступні професійні цілі: впливати на розвиток дошкільної освіти в Україні, відкривати приватні ДНЗ, працювати у сфері освіти. Троє із 25 магістрів планують продовжити навчання в аспірантурі. Всі студенти задоволені професією і навчання в магістратурі є власним свідомим вибором.

Якщо проаналізувати анкетування студентів на 1, 4 і 5 курсах, то можна зробити висновок, що становлення студента у професійному плані відбувається протягом здобуття фахової підготовки на першому освітньому рівні (бакалаврському). Однак, цей процес для кожного студента має свої часові проміжки, і не кожен здатен продуктивно використати для цього час навчання. Важливо допомогти студенту усвідомити вплив його професійної діяльності на майбутнє.

Адже конкурентоспроможний фахівець має чітко усвідомлювати відповідальність обраної професії, бути впевненим у своєму виборі, ставити перед собою високі цілі і впевнено долати труднощі на шляху їх досягнення, займатися самоосвітою, саморозвитком і самовдосконаленням.

В такому випадку в майбутньому фахівці з дошкільної освіти будуть гідними конкурентами на всесвітньому ринку праці і сприятимуть підвищенню рівня дошкільної освіти у світі.

Висновки з даного дослідження і перспективи. Питання професійної підготовки та формування конкурентоспроможності майбутніх дошкільних педагогів актуалізуються в умовах освітньої євроінтеграції та потребують запро-

вадження наукових інновацій, що сприятимуть підвищенню відповідальності кожного студента за професійний вибір.

До перспективних напрямів дослідження питання конкурентоспроможності майбутнього фахівця дошкільної освіти відносимо: формування іншомовної компетентності; культуру ділових і міжособистісних взаємин викладача і студента; персоналізацію професійної підготовки.

Список літератури:

1. Abramson S. Co-inquiry meetings for facilitated professional exchange. Young Children [Електронний ресурс] / S. Abramson // Beyond the Journal, Voices of Practitioner. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: http://journal.naeyc.org/btj/vp/pdf/Voices_Abramson_Co-Inquiry
2. Augsdörfer A. C. Fachspezifisches Unterrichtscoaching und kommentierte Videoportfolios im Kernpraktikum Lehramt Oberstufe Berufliche Schulen: Förderung der Planungs- und Coachingkompetenz von StudentInnen und MentorInnen im Rahmen der phasenübergreifenden Kooperation [Електронний ресурс] / Anja Christina Augsdörfer // Jahrestagung der Sektion Berufs- und Wirtschaftspädagogik 2017. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://www.conftool.net/bwp2017/index.php?page=browseSessions&print=yes&doprint=yes&form_date=2017-09-25&mode=list&presentations=show
3. Використання інноваційних освітніх технологій для підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів: навч.-метод. посіб. / Ун-т приклад. наук Фонтіс (Нідерланди), Центр ін-т післядиплом. пед. освіти (Україна), Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова (Україна), Всеукр. фонд «Крок за кроком» (Україна); [Смеіерс Р., Машовець М.А., Найда Ю.М.; під заг. ред. М. Машовець]. – К.: [СПДФО Парашин К.С.], 2010. – 124 с. – (Проект «Використання інноваційних освітніх технологій для підготовки педагогів дошкільних навчальних закладів») (Програма МАТРА міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів).
4. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти: Монографія / Л.М. Карамушка. – Київ: Ніка-Центр, 2000. – 332 с.
5. Митина Л.М. Психология развития конкурентоспособной личности / Л.М. Митина. – Москва: Московский психолого-социальный институт, 2003. – 400 с.
6. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навч.посібник / За ред. П.С. Перепелиці, В.П. Рибалки. – Хмельницький: ТУП, 1991. – 339 с.
7. Сергєєнкова О.П. Педагогічна психологія / О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка // Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
8. Чернікова Т. Професійне становлення педагогів як пріоритет розвивального управління [Електронний ресурс] / Т. Чернікова // «Плеяди». – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://osvita.ua/school/method/1674/>.

Машовець М.А., Науменко М.С.

Киевский университет имени Бориса Гринченко

ФОРМИРОВАНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОГО СПЕЦИАЛИСТА В УСЛОВИЯХ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Аннотация

В статье рассмотрены и проанализированы характеристики конкурентоспособной личности будущего специалиста дошкольного образования. Определено, что в условиях евроинтеграции возрастает значение личностные стремления к саморазвитию, самопроэктированию, гибкость, открытость к познанию нового, наличие которых, а также индивидуальное поведение, характеризуют конкурентоспособность молодого специалиста.

Ключевые слова: конкурентоспособная личность, самопроэктирование, саморазвитие, направленность личности, компетентность, гибкость.

Mashovets M.A., Naumenko M.S.

Borys Grinchenko Kyiv University

FORMATION OF THE COMPETITIVE SPECIALIST OF PRESCHOOL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Summary

The article deals and analyzes the integral characteristics of a competitive person in view education and psychological models. The basic conditions of interconnected activities of these qualities, whose presence, as well as individual behavior, characterized by competitive young professionals.

Keywords: competitive person, self development, competence, emotional, behavioral, intellectual flexibility.